

نەخشە گېشانی ئاۋەدانى يەۋە دادەنرى، دەكرى بە چەند كەرتىكەۋە ھەر كەرتىك يا زياتر بە شىكى شارهۋانى (قسم بلدى) ى تېدا دەپى كە سەرپەرشتى ى كارەكانى شارهۋانى و خزمەتگوزارىيەكانى و جىيەجى كىردى قىرمانەكانى دەكا. ھەرۋەھايكەپىئانى كەرتەكان ھەلۋەشاندىنەۋە دانەپال يەكتىران و ديارىكىردى ناۋوو سنوورىان ئە چوارچىۋەى يەك ناۋچەى شارهۋانىدا بە برىارى نەنجومەنى شارهۋانى، و پەسندكىردن لەلايەن بەرئوبەرى كىشى ى شارهۋانى يەكانەۋە دەپى.

مادەى دەھىم /

(۱) شارهۋانىيەكان لەسەر بىنچىنەى رمارەى دانىشتوان بەپى ى دوا سەررەمىرى گىشى بەم شىۋەپەپۇلىن (تصنيف) دەكرىن. (أ) شارهۋانى مەلەبەندى پاپتەختى ھەرئىم لەپۇلى تاپتەتى دەپى. (ب) شارهۋانى مەلەبەندەكانى پارىزگاكانى ھەرئىم لەپۇلى (مومتاز) دەبن. (ج) ئەو شارهۋانىيەكانى رمارەى دانىشتوانىيان لە حەفتاۋپىنج ھەزار كەمتر نىيە لەپۇلى يەكەم دەبن. (د) ئەو شارهۋانىيەكانى رمارەى دانىشتوانىيان لە يازدە ھەزار كەمتر نى يە لەپۇلى دووم دەبن و ەزىر بۇى ھەپە ئەو قەزايانەى لى بەدەرىكا كە شىۋەپەكى مىرۋىيان ھەپە شۋىنە جوگرافىيەكان بوارى فراۋانبونى ئاسۋى ى (أقې) ناداقى. (ه) ئەو شارهۋانىيەكانى رمارەى دانىشتوانىيان لە پىنج ھەزار كەمتر نى يە لە پۇلى سى يەم دەبن. (و) ئەو شارهۋانىيەكانى رمارەى دانىشتوانىيان لە پىنج ھەزار كەمترە لە پۇلى چوارەم دەبن.

(۲) پۇلەكانى شارهۋانىيەكان دواى دەرچونى تەنجامى ھەر سەررەمىرى يەكى گىشى رەسمى بە پەياننامەپەك كە ەزىر دەرىدەكاۋ لە رۇژنامەى رەسمىدا بىلاۋدەكرىتەۋە، دەگۇزدرىن.

مادەى يازدەھىم / دەكرى دوو شارهۋانى لە حالەق فراۋانبونى سنوورىان و بەپەكگەپىشتىيان لەسەر برىازى ھەردوو ئەنجومەئىيە، و پەسندكىردن لەلايەن ەزىرەۋە بىنە يەك شارهۋانى و لەرۇزى بىلاۋكردەۋەى برىارەكەۋە لە رۇژنامەى رەسمىدا كارى پېدەكرى.

بەشى سىيەم

ھەلۋەشاندىنەۋەى شارهۋانىيەكان (الغاء البلديات)

مادەى دوازدەھىم / ەزىر بۇى ھەپە لەسەر پىشنىيازى بەرئوبەرى كىشى ى شارهۋانىيەكان و لايەنگىرى ى لىژنەى راۋىزكارى بەرئوبە رىتى گىشى ى شارهۋانىيەكان لەم حالەتانەدا شارهۋانى ھەلۋەۋە شىيەتەۋە.

- (۱) نەمانى مەرچەكانى پىكەپىئانى
- (۲) يەكخىستى لەگەل شارهۋانىيەكى تردا.

مادەى سىيازدەھىم / لە حالەق ھەلۋەشاندىنەۋەى شارهۋانىدا ھىندەى پەپەۋەندى بەراگەپاندى برىارى ھەلۋەشاندىنەۋە دەرپىنى نارەزىلى لەسەرى ھەپى ناۋەرۋكى مادەى شازدەھىمى ئەم ياسايەى بەسەردا جىيەجى دەكرى.

مادەى چواردەھىم / شارهۋانى بە پەياننامەپەك ھەلۋەۋە شىيەتەۋە كە ەزىر دەرىدەكاۋ لە رۇژنامەى رەسمىدا بىلاۋدەكرىتەۋە.

مادەى يازدەھىم / مال و مولكى ئەو شارهۋانىيەى ھەلۋەۋە شىيەتەۋە رە لەسەر داخۋازى ەزىر پاكو (تصنيف) دەدرى و مالىگوزاراۋەكان و خانوۋبەرەكانى و قەرزەكانى پەم شىۋەپەپىان لىدەكرى. (۱) دەدرىن بە شارهۋانى ى مەلەبەند / ئەگەر ھەلۋەشاندىنەۋە كە بە پى ى برگەى (۱) مادەى دوازدەھىم بوو. (۲) دەدرىن بە شارهۋانىيە يەكگرتۋەكە / ئەگەر ھەلۋەشاندىنەۋە كە بە پى ى برگە (۲) ى ئەو مادەپە بوو.

بەشى چوارەم

دەسەلانىكانى شارهۋانى

مادەى شانزەھىم / شارهۋانى لەبەجىيەپىئانى كارەكانىدا دوو دەسەلانى ھەپە :- دەسەلانى برىاردان و چاۋدېرىكىردن كە ئەنجومەن بە پى ى ئەم ياسايە لە ئەستوى دەكرى و دەسەلانى جىيەجى كىردن كە سەرۋكى شارهۋانى بەجى ى دىنى.

لقى يەكەم / دەسەلانى برىاردان و چاۋدېرىكىردن

يەكەم / پىكەپىئانى ئەنجومەن

مادەى حەقدەھىم / سەرۋك وئەندامانى ئەنجومەن بە ھەلبىزاردىكى سەربەستى راستەوخۇ ۋە دەنگدانى تەۋاۋ نىيەى كە بەپى ى پەپەۋەكى تاپتەتى دەكرى لە دانىشتوانى ناۋچە شارهۋانى يەكە ھەلۋەۋە پىزدرىن.

مادەى ھەزەھىم /

- (۱) رمارەى ئەندامانى ئەنجومەن بەم جۇرە دەپى :-
  - (أ) شارهۋانى پۇلى تاپتەتى حەفدە ئەندام
  - (ب) شارهۋانى پۇلى مومتاز سىيازە ئەندام
  - (ج) شارهۋانى پۇلى يەكەم يازدە ئەندام
  - (د) شارهۋانى پۇلى دووم نوۋ ئەندام
  - (ه) شارهۋانى پۇلى سىيەم حەوت ئەندام
  - (و) شارهۋانى پۇلى چوارەم پىنج ئەندام

(۲) ەزىر بۇى ھەپە لەسەر داخۋازى ى بەرئوبەرى كىشى ى شارهۋانىيەكان پىش دەستكىردن بە ھەلبىزاردن كە لە سى رۇژ كەمتر نەپى رمارەى ئەندامان زىاد بكا بەمەرچى لە بىست ۋەك ئەندام تىپەر نەكا.

مادەى نۆزدەھىم / ماۋەى ئەندامىتى ى ئەنجومەن (۴) چوار سالە كە لە رۇزى كۇبۋونەۋە ۋە دەست پىدەكا.

مادەى بىستەم / ئەو ئەندامانى فەرمانبەرىن، لە پۇلى تاپتەتى (۳۰۰) دىنارو پۇلى مومتاز (۲۵۰) دىنارو پۇلى يەكەم (۱۵۰) دىنارو پۇلەكانى تر (۱۰۰) دىنار خەلاتى مانگانەپان دەدرىتى.

مادەى بىست ۋە يەكەم / ئەنجومەن لە يەكەم كۇبۋونەۋەپىدا بە دەنگدانى نىيە يەككە لە ئەندامە ھەلبىزىرداۋەكانى بەجىكرى سەرۋك ھەلۋەۋە پىزى.

مادەى بىست ۋە دووم

(۱) دەپى پالىروا بۇ سەرۋكاپەتى ى شارهۋانى سى سالى تەمەنى تەۋاۋ كىردى و باۋەر نامەى دوا ناۋەندى يا ھاۋسەنگەكەى (مايعادھا) ھەپى.

۲) دهبی، ټنډامه هه لږ بږدراوه کان سی سالی ټمە نیان ته واو کړدبی و ټه هلی یه تی یاسای ته واویان هه بی.

۳) نابی له سمر تاوانیکی له که دار کږی شهرف یا به ند کردن به هوئی تاوانی کوشتنی ټنقه ست یا دزی کردن حوکم درابی یا به شداری ی یه کی له و تاوانانای کړدبی که ده سلائی دکتاتوری له کوردستاندا نه خشه ی بو کیشاوه **ماده ی بیستو سببیم** / نابی ټنډامه تی ټه نجومه تی شاروانی و هه ر کام له و ټه نجومه نانای هه بی ی یاسا هه لده بږدردین پیکه وه بکړین.

ماده ی بیستو چوارم

۱) ټه گهر ټی حیاته کان به شی پر کړدنه وه ی کورسی یه چولپوه کانی ټه نجومه نیان نه کړد، هه لږ دزدی ته واو کهر بو پر کړدنه هه یان ده کړی.

۲) ماوه ی ټنډامه تی ټنډامه نوپه کان ته واو کهر ی ماوه ی ټنډامه کانی پيشو ده بی.

دووم / فهرمانه کانی ټه نجومه ن

ماده ی بیست و پینجم

۱/ ټه نجومه ن دهبی بهو ری و شوپانای له بهر ده ستیدان ټه و سکپچه بڼچینه ی یانای (التصامیم الاساسیه) که له لایه ن نه خشه کیشانی ټاوه دانیه وه (التخطیط العمرانی) ټاماده کراون بو هاوولاتیان و په یوه نندیداران و فهرانگه کان و لایه نانی تر بلا و بکاته وه تا بو ماوه ی شه ست روژ له روژی بلا و کړدنه وه که وه لی ټاکدار بن و ټه و ناره زایی و پینسیازانه ش وهرده گړین که له و ماوه یه دا له باره یانوه ده درین به ټه نجومه ن.

ب) به ټام سه باره ت به سکپچه فراوانه کان و گور دراوه کان و ټفر ازه کان بو ماوه ی (۳۰) روژ راده گه یه نرین له گهل ره چاو کړدنی هه مان ری و شوپنی برکه (أ) ی سه روه دا.

۲) ټه نجومه ن دهبی له و ناره زایی و پینسیازانه ټه که ر هه بوون بکوئته وه و له حاله تی ره تکر دنه وه یا قبول کړدنیاندا، دهبی بریاره که هوئی شباویان له پالدا بی و له هه موو حاله ټیکیشدا ټه نجومه ن دهبی سکپچه کان له گهل ناره زایی و پینسیازه قبول کړاوو ره تکر اوه کاندای له ماوه ی هه فته به کدا له کوتایی هاتنی راگه یانندنه که وه بنیری بو به رتپوه به رتی نه خشه کیشانی ټاوه دانی بو گورینی سکپچه که له بهر روشنایی یان یا بریار له سه ردانی.

۳) سکپچه کان له روژی سه ملاندنی یان له لایه ن وه زیره وه به کار پیکراو داده نرین.

ماده ی بیست و شنه شم

۱) ټه نجومه ن بو ی هه یه داوای گورینی سکپچی بڼچینه ی و فراوان بکا له کاتی پیوستدا به مهر جی حوکمه کانی ماده ی پيشووی بو ره چاو بکړی.

۲) ټه نجومه ن دهبی ټه گهر گورینی سکپچه بڼچینه ی یه که یا فراوانه که به یله ی کوتایی گه یشت لیسته یه که به گشت ټه و بینایانه ی هه موو یا هه ندیکی بیناکه به پیچه وانای رپیوستی یه کانی سکپچه نوی یه سه لمناوه که ن ټاماده بکاو له ماوه ی بیست سالدا له روژی، سه ملاندنی سکپچه که وه ده ست بکا به مولک سه ندیان (استملاکها).

۳) ټه نجومه ن بو ی هه یه له سه ر داخوازی ی په یوه نندیداران بو ماوه یه کی کاتی ریگه بدا به پیچوانه ی پیوستیه کانی جبهه جی کړدنی سکپچی بڼچینه یی یا سکپچه فراوانه کانه وه، خانووی نوی بو نیشه جیبون دروست بکړی یا ټه و خانوو به رانه ی هه ن به کار به نرین به مهر جیک هیچ ټیلترامیکی دارایی (پابه ندیه کی دارایی) له کاتی جبهه جی کړدنی سکپچه که و ټه واو کړدنی مولسکه ندیه که به پی رینایه ل که وه زاره ت ده رید که سه یار ت به و خانوو به ارام نه که وپته ټه ستوی شاره وانای.

ماده ی بیست و حوتم

۱- ټه نجومه ن به ری کخستن له گهل لایه نه تابه تکر اوه کاندای بریار له باره ی ټم فهران و خزمه تگوزاریان هه وه ددا :-

ا- پاک کړدنه وه ی شه قام و شوپنه گشتی یه کان و فریدانی پیسی و زبل .
ب- پر کړدنه وه ی زه لکاوو گوماو شوپنی په نکخوا ردنه وه ی دزه ټاوو چال و چول و شوپنه ناته ندروستی یه کان .

ج- درووست کړدنی ټاوده ستخانه ی گشتی و ټاگردانی سووتاندنی زبل .

د- پاک کړدنه وه ی ټاوبه ست (خزان) و حه وزی ټاوی پیس و داین کړدنی ری و شوپنی گواسته وه و ټاوه رو کړدنی به جوریک که کار نه کاته سه ر حه وانوه ی هاوولاتی یان و فه وتاندنی باشاوه کانیان یا سووتاندنیان .

ه- چاک کړدنی شه قامه کان و فیر تاو کړدنیان .

و- ټاور شین کړدنی و شوپتنی شه قامه کان بو ټه وه ی ته پ و تو زیان لی هه لهنه ستی .

ز- ده ست گیر کړدنی ټاوه لی به ره لاو فه وتاندنی زیان به شه کانیان به هاوکاری له گهل لایه نه تابه تکر اوه کاندای .

ح- ټاماده کړدنی و دیار ی کړدنی شوپنی ته ویله بو مهرو مالات .

ط- درووست کړدنی قه سابخانه ی درووست و بهر گرتن له سه برین له دهره او پیدا و داین کړدنی ساغله می ی گوشت له رووی ته ندر ووستی و هه لگرتنی و گواسته وه یه وه بو بازار .

ی- ټاماده کړدنی و دیار ی کړدنی شوپن و بازاری فروشتنی گوشت و ماسی و سه وزبه کومل و به دانه .

ک- ری کخستن و چاودیری کړدنی ته رازوو سه نک و پیوانه کان (مقایس) .

ل- ټاماده کړدنی و دیار ی کړدنی شوپنی گونجاو بو گورستان وله گهلدا شوپنی شوپتنی مردووان و کفن کړدنیان و گواسته وه و ناشتنی مردوه هه زاره کان .

م- ټاماده کړدنی و دیار ی کړدنی شوپنی هه لگرتن و فروشتنی سووته مهنی .

ن- ټماره لیذانی خانوو و شه قام و که رته کان و ناولینیان به هاوکاری له گهل لایه نه په یوه نندیداره کانی تر دا .

س- گه باندنی ټاوی خوار دنه وه به هاوولاتی یان و درووست کړدنی پر وژه ی تابه تی بو ی و باراستنیان .

ع- درووست کړدنی پر وژه ی ټاوه روو پاراستنیان .

ف- درووست کړدنی مه دانی راوستنی ټو تمیل .

۲- شاره وانای دهبی هه موو سالیگ پاره ی پیوست بو جی به جی کړدنی ټه و ټه رکانه ی برکه ی پيشوو له بووجه که یدا ته رخان بکا .

بۇيان تەرخان كراوه دانانى مەرجەكانى چۆنئىيەتى بەكارخىستىيان بە ھاوكارى لەگەل لايەنە تەندرووستى يەكاندا .

۳- راگرتن و رووخاندنى ھەر بىننايەك كە بە پىجەوانەى رى پىدانى بىناكردنەو (اجازة البناء) يا ياسا يا ئەو پەپرەو رىنئايى يانەى لە بەرەيانەو ھەر كراون ، دەست بە بىناكردىان كراوه .

۴- بەرگرتن لە درووستكردنى ئەو بىننايەتى كە زيان بە كەسانى تر دەگەيەنن ياچوانى شەقام و باخچە گىشتى يەكانى تەنئىشتيان دەشتوئىن .

مادەى سىيەم / ئەنجومەن بۆى ھەيە برىاربدا خانووى نىشتەجى بوون دروست بكاو زەوى لەرىگەى (افرازى) زەوى يەو (افراز الاراضى) لە چوارچىوۋەى، سكىچى بىچىنەيدا بە بىي ئى رىنئايى ي تايىبەتى بەسەرھاوولانئىياندا دابەش بكا .

مادەى سى و يەكەم /

۱- ئەنجومەن بۆى ھەيە پىوانە (ضوابط) ى لە بار بو ئاسانى جى بەجى كردنى ئەو ئەركانەى دابىي كە لەم ياسايەو لە پەپرەو رىنئايى يەكانىدا ھەن .

۲- كردنى ئەو خىزمەتگوزارىيانەى كە شىوئەيەكى بازىرگانى يا بەرھەمئىيانىيان ھەيە سوود بە ھاوولانئىيان دەگەيەنن و قازانچىش بەمال مولكى شارەاونى .

مادەى سىو دووھم / ھەزارەتە پەيوەندىدارەكان بۇيان ھەيە داواى كردنى ھەر كارتىك بە شىوئەيەكى كاتى بىي يا ھەمىشەيى لەشارەوانى بكەن كە دەشتى كردنى لەلايەن شارەوانىيەو بەشتر و سوود بەخىشتى بىي ، بە مەرجى شارەوانى ھىچ مەسرفەيىكى ئەكەوئتە سەر .

مادەى سى و سىيەم / دەبى ئەنجومەن لەكاتى برىاردانىدا لەسەر ھەر پرتوئەيەك بەپىي كەشف و سىفەتەكانى و دواى لىكۆلئىنەو و كفتوگۆ لىسەر كردنى و دلئىيا بون لە بوونى (اعتقاد) لە بوجە سەلمىتراوئەكەيدا ، كولفەكەى دىبارى بكا .

مادەى سى و چوارەم /

۱- ئەو برىارانەى ئەنجومەن بۆ جىيەجى كردنى ئەو فەرمانانەى لەم ياسايەدان دەياندا و پىئوستىيان بە سەرفكرنى پارە لەلايەن شاروانى يەو نىيە ، دەشى - لەلايەن ھەزىرەو لەماوئەى پازدە رۆژدا لەكاتى كەشتىيانەو بەدەستى ، نارەزايى يان لەسەر دەربىرىي و مافى ئەوئى ھەيە بەمەبەستى لىكۆلئىنەو ھەزىرەو دەركردنى برىارى پىئوست لە بارەيانەو بۆ ماوئەى پازدە رۆژ جىيەجى كردىان رابگرى .

۲- ئەنجومەن دەبى لەبەر رۆشنايى ى ئەو نارەزايى و زانىارى يانەى لايەنى پەيوەندىدار دەربىرىون ، بەو برىارانەدا بىچىتەو كە نارەزايى يان لەسەر دەبىرداوئەو برىارەكانى ئەنجومەن لەم حالەتەدا تا دواى سەلماندن لە لايەن ئەو لايەنەوئەى نارەزايى ى لەسەر دەربىرىون بۆ جىيەجى كردنى دەست نادەن .

۳- ئەو برىارانەى ئەنجومەن كە لەماوئەى نارەزايى دەربىرىن يا ماوئەى راگرتندا نارەزايى يان لەسەر دەرنەبىرداوئە ، بەكوتايى و دەستدان بۆ جىيەجى كردن دادەنرئىن .

۴- ھەزىر بۆى ھەيە ھەندى لەو برىارانەى برگەى (۱) بەپىي ى رىنئايى يەك كە بۆ ئەم مەبەستە دەرىدەكە لەنارەزايى و راگرتن بەدەربكا .

مادەى بىست و ھەشتەم / ئەنجومەن بۆى ھەيە ئەم فەرمان و كارانە جىيە بەجى بكا لە حالىكدا كە بەرژەوئەندى ى گىشتى بەدى بىيى و پارەى پىئوست لە بوجەى شارەوانىدا ھەيى :-

۱- راكېشان و فراوانكردنى شەقام و فولكە و پىچ و بەشەكانى بەپىي نەخشە سەلمىتراوئەكان .

۲- قىرتاو كردنى شەقام و خۆشكردىان و شوئستە بۆ كردىان و رواندى دارو دەرخت تىپاندا و ئاورشئىنكردىان .

۳- دەسنىشانكردنى چۆنئىيەتى بەكارھىنانى شوئستەى شەقامەكان و لاتەرىكە- كانىان (فضلاتها) و ئەو كەلاو (عرصە) چۆلانەى مولكى شارەوانىن و رىكخىستى چۆنئىيەتى ى كاركردنى فرۆشبارە دەسگىرەكان و خاوەن دووكانەكانى يەكان (كوشك) بە شىوئەيەك كە لەگەل بەرژەوئەندى ى گىشتىدا ناكۆك نەبى ، ئەمەش بە ھاوكارى لەگەل بەرژەوئەندى ى نەخشەكېشانى ئاوەدانىد .

۴- دروست كردنى ياخچەو سەيرانگاي گىشتى فراوانكردن و پۆلئىنكردىان .

۵- دىبارى كردنى شوئىن بۆ درووستكردنى شارى يارى ھاوچەرخ لەو شوئىنانەدا كە بەپىي ى نەخشە سەلمىتراوئەكان بۇيان تەرخان كراوه بە ھاوكارى لەگەل دەستەى گىشتى ى كەشتوگوزار و بە كرتدانىيان بە كەرتى تايىبەتى و تىكەلاو يا كومپانىي جىھانى بەپىي ى بە كرتدانى درىژ خايەن (الاجازة الطوبلة) .

۶- جى بەجى كردنى سكىچى بىچىنەيى و سكىچە فراوانە سەلمىتراوئەكان و جى بەجى كردنى شەقام و خىزمەتگوزارى و بەكارھىنانەكانى تر لە بەر رۆشنايى يان .

۷- درووستكردنى پردو ھەمبار و پاراستىيان جگە لە وانەى سەربە لايەنەكانى ترن .

۸- رووخاندنى ئەو خانووبەرانەى روولە كەوتنن و ئەو قوفزى يانەى رىكەى ھاوئوچۆ دەگرن .

۹- دىبارىكردنى شوئىي فرۆشتنى پەلەوئەر و بالئندەو ئازەلئى مالى .

۱۰- درووستكردنى بازارى گىشتى لەو شوئىنانەدا كە بەپىي ى نەخشە سەلمىتراوئەكان تەرخان كراون .

۱۱- دىبارىكردنى بازار بۆ فرۆشتنى ماسى و گوشت و سەوزەو گىشت بەرھەمە ئازەلئى و كىشت و كالى يەكان و بەرگرتن لە فرۆشتنى ئەم شتئانە لە شوئىنئى تردا .

۱۲- درووستكردنى ھۆل و ھەوزى مەلو شانوئو سىنەماو يا رىگاو ئوتىل و خانەى ھەوانەو و رابواردن و گەرماو و گازىنوئە و تىكەخانە و چىشتخانەو ھاندانى درووستكردنى يانەو كىتبخانە .

مادەى بىست و نۆيەم : ئەنجومەن بۆى ھەيە برىار لەسەر ئەمانە بدا :

۱- رى پىدانى (اجازة) شوئىنە گىشتى يەكان و پىشكىن و چاودىر يىكردىيان مەرج دانان لەسەر خاوەنەكانىان كە دەبى پىئوستىەكانى ھەوانەو ھە سەلامەتى ھاوئوچۆكەرايان دابىن بكن

۲- گواستەوئەى گىشت ئەو پىشەسازى و پىشانەى كە زيان بە ژىنگە دەبەخىش بۆ ئەو شوئىنانەى لە ناوچەكانى پىشەسازىدا (المناطق الصناعية)

مادهى سى و پيڻجهم/

۱- برياره كاني نه نجومهن سهارهت به بهش به شكردنى (تقسيم) خانووبه ره، سه لماندنى وه زيرونه كه سهى پي دهوى كه وه زيرونه كاره كه پي ده سپي و بويشى هه به هه ندى له و مامه لانه له سنوور پيكا كه خوي ديارى ي ده كا له سه لماندنه به ده ربكا.

۲- برياره كاني نه نجومهن به سه ر فكردنى نه و پاره به ي بو بوجهى سه لماندى شاره واني ترخان كراوه له كه ليده به شدار بوونى به ليناكارى (التعهد) و به لينا مه (عقد) و كرين ده بى به م شيوه به ي لاي خواره وه به سه لماندى:

ا- وه زارته دارايى و نابوورى هه ريم بو زياتر له (۱) مليون دينار سه بارهت پاره ي ترخان كراو له چوار چيوه ي بوجهى ناسايده (الميزانية الاعتيادية)

ب- نه نجومهنى وه زيرون بو زياتر له (۱) مليون دينار سه بارهت پاره ي ترخان كراو له چوار چيوه ي نه خشه ي كه شه پيداندا.

ج- وه زيرون بو نه و پاره به ي له (۱) مليون زياتر نه بى چ له سه ر حسابى بوجهى ناسايى بى يانه وه ي له چوار چيوه ي نه خشه ي كه شه پيداندا ترخان كراوه.

د- نه نجومهنى شاره واني بو نه و پاره به ي زياتر نه بى له وه ي له ته نيشت هه ريه كى له پوله كاندا ديارى كراوه.

۱- پولى تايبه تى (۱۵۰/۰۰۰) سه دوپه نجا هه زار دينار بو هه ر حاله تيك.

۲- پولى مومناز (۱۲۰/۰۰۰) سه دو بيست هه زار دينار بو هه ر حاله تيك.

۳- پولى يه كه م (۱۰/۰۰۰) ده هه زار دينار بو هه ر حاله تيك.

۴- پولى دوو م (۵/۰۰۰) پيڻج هه زار دينار بو هه ر حاله تيك.

۵- پولى سيبه م (۳/۰۰۰) سه هه زار دينار بو هه ر حاله تيك.

۶- پولى چوار م (۱/۵۰۰) هه زار و پيڻج سه د دينار بو هه ر حاله تيك.

مادهى سى و شه شه م/ نايى بريارى جيا جيا بو سه ر فكردنى پاره ي جيا جيا له يه كه پرورده بدرى به بيانوى لادان له ده سه لاني سه لماندنى (مصادقة) برياره كاني سه ر فكرده وه.

مادهى سى و هه و ته م/ نه نجومهن بوى هه يه بنچينه ي له بار بو ناسانى ي جى به جى كردنى نه و فه رمانانه ي دابنى كه له م ياسايه و په پره وو رينها ي به كانيدا هه ن.

مادهى سى و هه شه ته م/ ياساى فروشتن و به كريدانى مال و مولكى دولته تى كاريكراو (قانون بيع و ايجار اموال الدولة الناقد) به سه رمال و مولكى شاره وانيدا جى به جى ده كرى له كه ل ره چاو كردنى نه مانه دا:-

۱- وه زيرون جيكه ي وه زيرون دارايى ده كرينه وه.

۲- نه نجومهن سه بارهت به مالي كوازاراوه جيكه ي نه نجومهنى به ريوه بردن (مجلس الادارة) ده كرينه وه.

۳- شاره واني بوى هه به له سه ر پيشنيازي نه نجومهنى شاره واني وه سه نند كردن له لايهن وه زيرونه، نه و خانووبه رانه ي سووديان لى نابينرى به هاوونرخ (بدل المثل) به مولكدارى دراوسى يان بفروشى.

۴- شاره واني بوى هه به له سه ر په سه نند كردن له لايهن وه زيرونه خانووبه ريه ي خوي به هاوونرخ به لايهنه خير خوازو نايى يه كان بفروشى.

۵- خانووبه ريه ي شاره واني جكه له وانه ي بو نيسته جى بوون ترخان

ده كرين له ياساى فروشتن و به كريدانى مال و مولكى دولتهت به ده ر ده كرين.

۶- شاره واني بوى هه به له سه ر په سه نند كردنى وه زيرونه خانووبه رانه ي له ريگه ي كرين و يا مولكسه ندى يه وه (استملاك) بوونه ته مولكى، هه ر به نرخه كه ي، خويان بيانفروشى به فه رماننگه ره سه مى و نيمچه ره سه مى يه كان (شبه رسمية)

مادهى سى و نويمه م/ شاره واني بوى هه به بوشايى ي سه ر ره شوسته ي شه قامه كان بو به سه تى درووست كردنى قات (طاق) يكي تر يازياتر بفروشى نه و مافهش به پي ي رينها ي يه كه وه زيرونه دريده ك به ناوى كپاره كه وه له فه رماننگه ي تومارى مولكداريدا تومار ده كرى.

مادهى چله م/ شاره واني كاتى ده يه وي ده سه ت له هه ر مالي يا مافيك هه لگرى نايى به كه متر له نرخه راستينه كه ي ده سه تى له هه لگرى.

مادهى چل و يه كه م/ نايى هيج بينسايه كه به پي رى پيدا ن له لايهن شاره واني يا به ريوه به رينى ي نه خشه كيشانى ناوه داني يه وه هه ريه كه يان له سنوورى ده سه لاني خويدا درووست بكرى.

مادهى چل و دوو م/

۱) سالى دارايى ي شاره واني له (۱) ي كانونى دوو مه وه ده سه ت پنده كاو له (۳۱) ي كانونى يه كه مه دا كوتايى دى و سه رو كى شاره واني ده بى مه زنده (تخمينات) ي بوجهى سالانه ي له پيش رو زى يه كه مى تشرينى يه كه مى هه موو ساليكدا پيشكش بكا نه مانه ي تيدابن:

ا- داها ت مه زنده كراو (الواردات المخمته).

ب- مه سه ردى مه زنده كراو (المصرفات المخمته).

ج- زير ده سه ت (موجودات) ي كاش و مالي كوازاراوه.

د- سه لفه و نه مانه ت.

۲- نايى سه ر پيڻجى له وبنه ماو بنچينانه ي ريكخستن بكرى كه وه زيرونه دايانده نى.

۳- نه نجومهن له مه زنده ي بوجه ده كولينه وه ودواى بريار له سه رداني ده درى به وه زارته تا به پي ي رينها ي يه كاريكراوه كان هه ريجى له باره يه وه پيوسته بيكا.

۴- نه و بووجانه ي له لايهن به ريوه به رى كشتى ي نه خشه كيشان و به دوا دا- چوپونه وه بوشاره واني يه كان پيشنيلز كراون پيشكش به وه زيرونه ده كرين بو سه لمانديان.

۵- نه كه ر شاره واني قهرزاري خه زينه ي دولتهت بوو بوجه كه ي له لايهن وه زيرون دارايى و نابوورى ي هه ريمه وه ده سه لماندى.

۶- نه كه ر له به ر هه ر هويه كه بوجه ي شاره واني پيش سالى نوى نه سه لماندى، سه ر فكردن به ريوه ي ۱۲/۱ ي (اعتقاد) ي سه لماندى سالى پيشو ده بى هه تا كاتى سه لماندى كوتايى ي بوجه ي نوى.

مادهى چل و سى يه م/

۱- نه نجومهن سه ر په رشتى ي جى به جى كردنى بوجه ي سه لماندى ده كاو به پي ي ماده و به سه كاني بوجه كه فرمان به سه ر فكردن ده دا و بويشى هه به

دهسه لاتی سهر فکردن له سنووریککی دیاریکراودا به سه روکی شماره وانی بسپیری.

۲- نه نجومه نابی به بی بریاری وهزیر، گواسته وه له نیوان بهش وماده کانی بووجه سه لیتراوه که دا بکا.

۳- نه نجومه نابی به بی بریاری وهزیر، گواسته وه له (اعتماد)ی سه لیتراوه وه به مه بهستی دانه وی ی نه وه قهرزانی وه زاره تی دارایی وئابووری بکا که که وتونونه ته سهر شماره وانی.

۴- نه وه سهر فکردنه ی نه نجومه سپردراوه به بی ی نه ونه مایانه ده بی که له یاسای نوسوولی ژمیریاری ی گشتیدا هن (قانون اصول المحاسبات العامة) به مهرجی وهزیری شماره وانی وگه شتو گوزار جیگهی وهزیری دارایی وئابووری بگریته وه و بوی هه یه ریته ای بو ریگه خستی به جیهیانی نه وکاره ده ربکا

ماده ی چل و چوارم / دوا حساب (الحساب الختامي) ی بووجه ی سالی دارایی ی سه سرچوو له ماوه ی مانگی شوباتدا ده دری به وه زاره تی دارایی ی وئابووری ی هه ریتم.

ماده ی چل و پینجه م /

۱- گشت نه وه قهرزو نه مانه تانه ی خاوه نه کانیان له ماوه ی پینچ سالدا له روژی نه وه ساله دارایی یه وه ی تیاید وه رگراون نه چون به ده نگ وه رگرتنه وه یان، به داهاتیکی بی رتکردنه وه بو خه زینه ی هه ریتم دهنوسرین، جگه له نه مانه ته کانی مولته زیم و به لین کار (متعهد). به لام وهزیری دارایی و ئابووری بوی هه یه فرمان په گیزاندنه وه ی نه وه قهرزو نه مانه تانه بدا که خاوه نه کانیان له وه ماوه یه دا لیاننه پرسینه نه وه، نه گهر بوی ده رکه وت که نه پرسینه وه که به هوئی به هانه یه کی دروسته وه بووه هه یه پرسینه وه به کیش دوا ی تیهر بونی ده سال وه رناگری.

۲- نه وه قهرزانه ی له سهر شماره وانی و به ندی سه نه دو ریگکه وتن نامه و یارمه تی دانن (مساعدات) له حوکمی نه م ماده یه به ده درکرتن و ده که ونه ژیر ریگهی تیهر بونی روژکاری یاسایی تایه تی ی خویانه وه (مرور الزمن القانوني الخاص).

ماده ی چل و شه شه م / وهزیر سهر پرشتی ی کاره کانی شماره وانی په کان و چاودیری ی جی به جی کردنی بو جه یان وپیدا چوونه وه ی ژمیریاری یان ده کاو بوی هه یه پشکنه رو وردکار (مدقق) بو نه وه مه به سه بنیری و ده زگا کانی شماره وانی ده بی هه رچی پویسته بو ئاسانکردنی ئیشیان بویانی بکن.

ماده ی چل و حه وتهم / نه گهر به رژه وندی ی گشتی وه های خواست که شه قامیکی کون به لاوه بنری وه کیکی نوی ی به بی ی نه خشه ی سه لیتراو له جیگه رابکیشری، نه نجومه ن بوی هه یه نه وه شه قامه به بی ی نه خشه سه لیتراوکه بفروشی یا به کری ی بدا.

ماده ی چل و هه شته م / نه نجومه ن ده بی بو مه بهستی جی به جی کردنی سکچی بچی نه بی و سکیچه فراوانه کان و سازدانی خزمه تگوزاری و سووده گشتی په کان، بریاری دابرینی به شی پویست به بی ی سکیچی سه لیتراو بدا له وه مولکه بینا کراوانه یا نه وانه ی له وه بهر دابه شکران

به مه رجیک له چواریه کی روویوی هه ر مولکیک زیاتر نه بی که نه وه به خوریای ده بی نه گهر مولکه که زوی بو یا له کاتی بینا کردنه وه یدا نه گهر مولکیکی بینا کراو بو. به لام له حالیکدا نه گهر پویستی کرد که زیاتر له چواریه کی وه ریگری، نه وه نه نجومه ن ده بی له ریگهی مولکسه ندیه وه زیاده ی چواریه که به بی ی یاسای مولکسه ندی کار پیکراو وه ربگری.

سییه م: هه لوه شانده وه ی نه نجومه ن

ماده ی چل و نویه م /

۱- نه نجومه ن ی وهزیران بوی هه یه له سه ر پینشیازی وهزیر، نه نجومه ن ی شماره وانی هه لوه شپینته وه نه گهر نه نجومه نه که زوره ی نه اندامانی له ده ست دا له حالیکدا که له یولی تایه تی و مومتازبی، به لام بو پوله کانی تر پینشازه که له لایه ن به ریوه به ری گشتی ی شماره وانییه که وه ده کری و به په سندرکدن له لایه ن وهزیره وه.

۲- وهزیر ده بی له ماوه ی یازده روژدا له روژی هه لوه شانده وه ی نه نجومه نه وه بریاری هه لیتاردن له و ناچه یه دا بدا که نه نجومه نه که ی به بی ی برگی پشوو هه لوه شپینته وه بو هه لیتاردنی نه نجومه نیک که جیگه ی نه نجومه ن ی پشوو بگریته وه و ماوه که شی ته واو که ری نه وه ده بی.

۳- کاره کانی نه نجومه ن له روژی هه لوه شانده وه یه وه تا هه لیتاردنی نه نجومه ن ی نوی به لیژنه یه که ده سپردری که وهزیر له سه ر پینشیازی به ریوه به ری گشتی شماره وانی په کان پیکدینی و نه م لیژنه یه نابی هه یه بریاریک بو چاره سهر کردنی هه ر کیشه یه که بدا که پویستی ی به سهر فکردن له سنووقی شماره وانی ده بی و له وه بهر نه نجومه ن بریاری بو نه دابی، جگه له وه مه سه رفه هه میشه بی په ئاسایی یانه ی که له بووجه سه لیتراوه که یدا هن، ته نیا له حاله تی پویستیدا نه بی که نه ویش له سه ر پینشیازی به ریوه به ری گشتی ی شماره وانییه کان و به په سندرکدن له لایه ن وهزیره وه ده بی.

به شی دووم

دهسه لاتی جی به جی کردن

یکه م / دهسه لاته کانی سه روکی شماره وانی

ماده ی په نچایه م / سه روکی شماره وانی یا نه وه که سه ی دهسه لاتی خوی ده داتی دهسه لاتی جی به جی کردنی نه م تایه تکاری یانه ی ده بی:

۱- به ریوه بردنی کاروباری شماره وانی و سهر پرشتی کردنی ئیش و کاری فه رمانبه ران و کر تیکاران.

۲- به ریوه بردنی مال و مولکی شماره وانی و پاراستنیان.

۳- به ریوه بردنی داهاته کانی شماره وانی و وه رگرتنیان و چاودیر یکردنی حسابه کانی.

۴- ئیمزا کردنی نه و نوسراوانه ی له شماره وانی په وه ده رده چن.

۵- ده بیته نویته ری شماره وانی له به رده م دادگاگان وگشت فه رمانگه کاند و بوی هه یه که سیکی تر بکاته بریکاری خوی و نه گهر به رژه ونه ندی خوی له که له به رژه وندی شماره وانی ناکوک بوون، جیگری سه روک له نویته رایه نی کردنی به رژه ونه ندی په کانی شماره وانی جیگهی ده گریته وه هه ر وه کو سه روک یا جیگره که ی له هه موو بو نه گشتی په کاند ده بنه نویته ری شماره وانی په کان.

